

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף ע

(המשך מעמוד קודם)

בעי רבה קיים ליכי היום: אב שאמר לביתו שנדרה (וכן בעל לאשתו) 'קיים ליכי (= לך) היום' - האם אנו אומרים שמכלל הן אתה שומע לאו וכוונתו לומר 'מופר ליכי למחר', ואמנם ההפרה תחול רק למחר אבל מכיון שהיום הוא קובע אותה נחשב הדבר שהוא הפר ביום שומעו (-מפרשים וכך משמע מלשון הגמרא להלן, ועיין רא"ש). או שמכיון שהוא לא אמר לה בפירוש 'מופר ליכי למחר' אין אנו אומרים שהוא מיפר לה למחר.

[הגמרא כרגע לא מתייחסת לכך שהוא כבר קיים את הנדר באותו יום, ואם כן האם אפשר באותו יום גם לקיים וגם להפר? - שאלה זו תידון בהמשך הגמרא].

אם תרצה לומר הא לא אמר לה: אם תנקוט כמו הצד השני שלא לומדים מכלל הקיום היום - הפרה למחר, עדיין יש להסתפק: אמר לה רק 'מופר ליכי למחר' האם אנו שומעים מכלל דבריו אבל 'קיים ליכי היום', או לא - וממילא הוא אומר רק 'מופר ליכי למחר' והוא אומר זאת מהיום ולכן ההפרה יכולה לחול (כנ"ל).

[הר"ן מציין שמלשון הגמרא משמע שאם נלמד מכלל דבריו 'קיים ליכי היום' לא יוכל כבר להפר לה למחר מכיון שכבר התקיים הנדר היום, ואילו מהשאלה הקודמת משמע שניתן לקיים היום ולהפר למחר? ומיישב שבאמת רבה הסתפק לשני הכיוונים ולשון הגמרא מנוסח בקצרה].

ואת"ל אפילו הכי כיון דקיימו היום: כלומר א. כשאמר 'מופר ליכי למחר' אנו שומעים מכלל דבריו ש'קיים ליכי היום', ב. מכיון שקיים את הנדר היום כבר אינו יכול להפר אותו למחר - עדיין יש להסתפק: אמר לה 'קיים ליכי שעה' האם כוונתו 'אבל לאחר שעה מופר לך', או לא?

את"ל הא לא אמר לה: מכיון שלא אמר במפורש 'מופר ליכי לאחר שעה' אנו נוקטים רק את דבריו 'קיים ליכי שעה' - עדיין יש להסתפק: אמר לה במפורש 'קיים ליכי שעה' ומופר ליכי לאחר שעה' האם מכיון שהוא קיים את הנדר שעה אחת שוב אינו יכול

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

להפר אותו, או מכיון שבאותו יום הוא מקיים ומפר אותו הוא יכול לעשות זאת. (דהיינו, ברור שאם קיים את הנדר בסתמא שוב אינו יכול להפר אותו אפילו באותו יום, אלא שכאן הוא קיים אותו רק למשך שעה ולכן הוא יוכל להפר אותו לאחר מכן באותו יום - רא"ש)?

ת"ש הריני נזירה: אישה שנדרה על עצמה נזירות ואמרה 'הריני נזירה', ושמע אותה בעלה נודרת ואמר אחריה 'ואני' – אינו יכול יותר להפר לאשתו את הנזירות, משום שהוא גילה בדעתו שנח לו שהיא תהיה נזירה.

לכאורה מדוע אינו יכול להפר לה, אמנם בכדי שהוא יוכל לקבל על עצמו את הנזירות הוא היה חייב להסכים שגם היא תהיה נזירה (כדי להתפיס את הנזירות שלו בניזירות שלה), אך מספיק לכך שתהיה נזירה רק שעה אחת, ומדוע אינו יכול להפר לה לאחר מכן? מוכח מכאן שגם אם אמר שמסכים שתהיה נזירה שעה אחת, אי אפשר כבר להפר לה את הנזירות, משום שהקיום חל רגע אחד ולאחריו אין אפשרות להפר אפילו באותו יום!

דחיייה: לא, קסבר: התנא בנזיר סובר משכיון שהבעל אמר 'ואני' כוונתו לקיים לה את נזירותה לעולם (מכיון שלא ציין במפורש 'שעה אחת' -רא"ש). אבל באמת אם היה אומר במפורש 'שעה אחת' יתכן שהיה יכול להפר לה באותו היום.

משנה: מת האב: נערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה, אם מת האב אין הבעל יכול להפר לה לבדו כי לא התרוקנה רשות האב ועברה לבעל. אבל אם מת הבעל נתרוקנה רשותו ועברה לאב והאב מיפר לה לבדו. בדבר הזה יפה כוחו של האב מכוחו של הבעל.

אבל לגבי 'בגרות' יפה כוחו של הבעל מכוחו של האב, כי הבעל מיפר לה גם לאחר שבגרה ואילו האב כבר אינה ברשותו.

גמרא: מאי טעמא: מדוע כשמת האב לא נתרוקנה רשותו לבעל (כמו שכשמת הבעל כן נתרוקנה רשותו לאב)? הגמרא מתרצת: משום שהפסוק קורא לזמן הנערות שלה שהיא 'בְּנִעְרֶיהָ בֵּית אָבֶיהָ', והיינו שאפילו שהאב מת ה'בית' שלו קיים, והיא נחשבת עדיין ברשות 'בית אביה'.

למדנו במשנה - מת הבעל נתרוקנה רשות לאב:

מנלן? אמר רבה: לומדים זאת מהפסוק "וְאִם הָיוּ תְהֵינָה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלָיָהּ", נאמר כאן שתי 'הויות' (= "היו תהיה"), הפסוק מקיש קודמי (= לפני) הויה ראשונה לקודמי הויה שניה, כשם שלפני הויה הראשונה דהיינו לפני שהתארסה אביה הפר את נדריה לבדו, כך לפני הויה שניה דהיינו לאחר שמת הארוס שלה ולפני שהיא ראויה להתארס פעם שניה האב יכול להפר לה לבדו.

קושיא: ואימא ה"מ בנדרים שלא נראו לארוס: אולי האב יכול להפר לה רק את הנדרים שלא שמע הארוס לפני שמת, אבל את הנדרים ששמע הארוס לפני שמת האב אינו יכול להפר. ביאור: כיון שאנו מקישים את קודמי הויה שניה לקודמי הויה ראשונה, הרי שלגבי נדרים ששמע בהם הארוס אין הויה שניה דומה להויה ראשונה, לפי שבהויה ראשונה את הנדרים שהיא נדרה לפני שהתארסה הארוס לא שמע (שהרי לא התארסה עדיין), ולכן האב יכול להפר אותם, אבל את הנדרים שנדרה לאחר שהתארסה והארוס שמע אותם ואח"כ מת אולי האב לא יכול להפר.

תירוץ: אב בנדרים שלא נראו לארוס וכו': נדרים שלא שמע הארוס אנו לומדים שהאב יכול להפר מהפסוק "בְּנִעְרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ", שמשמע שבכל ימי נעוריה היא ברשות אביה כל עוד אין למישהו נוסף רשות עליה, וממילא הפסוק "וְאִם הָיוּ תְהֵינָה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלָיָהּ" מלמדנו שאף נדרים שנראו לארוס אביה יכול להפר.

*

למדנו במשנה - בזה יפה כח האב מכח הבעל, שהבעל מפר בבגר (= בבגרותה) ואב אינו מפר בבגר:

היכי דמי? אם נאמר שמדובר שהארוס קידש אותה כשהיתה נערה ואח"כ בגרה, ועל זה המשנה אומרת שהארוס יכול להפר את נדריה לבדו כיון שלאחר שבגרה פקע ממנה כח האב, זה אי אפשר לומר, שהרי מיתת האב מוציאה אותה מרשות האב וגם הבגרות מוציאה אותה מרשות האב, וכשם שלאחר מיתת אביה לא התרוקנה הרשות לארוס ואינו יכול להפר לה לבדו כך לאחר שבגרה לא התרוקנה הרשות לארוס ואינו יכול להפר לה לבדו.

אלא שקידשה כשהיא בוגרת: ואם תרצה לומר שמדובר שקידש אותה כשהיא כבר בוגרת, וכן מדובר שכבר עבר הזמן שנתנו להם חכמים להכין את הנישואים שהדין

(המשך בדף הבא ↓)

הוא שאם עבר הזמן הנ"ל הארוס חייב במזונותיה (כפי שלמדנו במס' כתובות נז.), וכיון שהוא חייב במזונותיה הדין הוא שהוא יכול להפר לה, זה אי אפשר לומר, שהרי כבר למדנו זאת במשנה לקמן (עג): - הבוגרת ששהתה 12 חודש משעת האירוסין ועדיין לא נישאה ר"א אומר הואיל ובעלה (= הארוס) חייב במזונותיה הרי הוא יכול להפר את נדריה לבדו. ע"כ המשנה. וא"כ קשה מדוע המשנה צריכה לומר זאת פעמיים?

לפני שהגמ' מתרצת את הקושיא היא מקשה על המשנה שם:

הא גופא קשיא: מדוע המשנה אומרת 'הבוגרת ששהתה 12 חודש', והרי כבר לאחר 30 יום בעלה חייב במזונותיה?

תירוץ: המשנה שם כתבה 2 דינים: 1. הבוגרת ששהתה 30 יום מאירוסיה בעלה חייב במזונותיה, ולכן מאז הוא יכול להפר לה לבדו. 2. נערה שעברו 12 חודש מאירוסיה בעלה חייב במזונותיה, ולכן מאז הוא יכול להפר לה לבדו.

כעת הגמ' חוזרת לקושיא למעלה:

מכל מקום קשיא: מדוע המשנה כתבה זאת פעמיים?

תירוץ א': איבעית אימא הכא דוקא: המשנה שלנו נשנתה בדווקא, והמשנה לקמן חזרה וכתבה זאת כדי להביא את מחלוקתם של רבי אליעזר ורבנן שם.

תירוץ ב': איבעית אימא בוגרת דוקא: המשנה שם נשנתה בדווקא, והמשנה שלנו כתבה זאת אגב הרישא - שברישא כאן נאמר 'בזה יפה כח האב מכח הבעל' ואגב זה המשנה כתבה בסיפא שלגבי בגר יפה כח הבעל מכח האב.